

Beograd, 29. 6. 2012. godine

SAOPŠTENJE POVODOM TEKUĆE EKONOMSKE SITUACIJE U ZEMLJI I KONCEPTA BUDUĆE EKONOMSKE POLITIKE

Makroekonomska stabilnost i unapređenje poslovno-investicionog ambijenta predstavljaju osnovne pretpostavke privrednog oporavka Srbije u narednom periodu. S obzirom na postojeće stanje, neophodno je sprovesti temeljne i sistematske reforme, bez kojih nije moguće obezbediti makroekonomsku stabilnost i uslove za privredni rast.

Ekonomsko poslovni forum Evropskog pokreta u Srbiji osnovne ekonomske rizike vidi u: a) velikoj unutrašnjoj neravnoteži, izraženoj kroz permanentno visoki fiskalni deficit, koji preti da dovede do krize javnog duga i b) velikoj spoljnoj neravnoteži, koja se očitava kroz visok deficit platnog bilansa, preteći da dovede do krize likvidnosti u plaćanjima prema inostranstvu, usled rasta spoljnog duga zemlje. U tom kontekstu se ocenjuje da unutrašnja, fiskalna, neravnoteža predstavlja bitan uzrok nastanka spoljne neravnoteže, te da je za otklanjanje rizika makroekonomske destabilizacije ključno u narednom periodu sprovesti mere usmerene na značajno smanjenje fiskalnog deficita.

Polazeći od visine fiskalnog deficita u prethodnim godinama i u tekućoj godini, kao i od ročne strukture javnog duga, kretanja na svetskom finansijskom tržištu i iskustva drugih zemalja u razvoju, ocenjuje se da bez hitnog sprovođenja sistemskih fiskalnih reformi postoji značajan **rizik ulaska Srbije u dužnički krizu u relativno kratkom roku** (većina zemalja u razvoju je bankrotirala pri nivou javnog duga manjem od 50% BDP). Cilj fiskalnih reformi treba da bude drastično smanjenje fiskalnog deficita u relativno kratkom roku i njegova eliminacija u narednom trogodišnjem periodu, kao i unapređenje efikasnosti i kvaliteta usluga javnog sektora. Dilema da li bi mere štednje trebalo zameniti povećanjem javne potrošnje u cilju pokretanja privrede u Srbiji praktično ne postoji, budući da empirijski podaci za prethodnih deset godina pokazuju da je povećana javna (tekuća) potrošnja uvek značila isključivo rast uvoza, a ne i rast domaće proizvodnje. To potvrđuju i kretanja s početka 2012. godine, kada je javna potrošnja u Srbiji značajno porasla, što je dovelo do povećanja deficita platnog bilansa i pritiska na devizni kurs, dok je bruto domaći proizvod u istom periodu opao.

S obzirom na činjenicu da je fiskalni deficit u Srbiji sistemske prirode, privredni rast sam po sebi neće biti dovoljan za njegovo značajnije smanjenje. Stoga se ocenjuje se da je neophodno da nova Vlada u kratkom roku donese zaokružen skup kredibilnih mera, koje bi obezbedile značajno smanjenje fiskalnog deficita već u 2012. i naredne dve godine. Budući da

je neophodno u narednom, trogodišnjem periodu fiskalni deficit smanjiti za 3-4% BDP, i to najvećim delom kroz **smanjenje javne potrošnje**, a manjim delom kroz **povećanje poreza** (na potrošnju), procenjuje se da plan fiskalne konsolidacije mora da obuhvata uštede na bilansno značajnim stavkama rashoda. Određene uštede su moguće i kroz unapređenje sistema javnih nabavki, racionalizaciju sistema agencija i drugih vanbudžetskih fondova, te kroz sprovođenje mera na suzbijanju sive ekonomije i sl. i stoga je neophodno odmah krenuti sa pripremom i sprovođenjem i tih mera. Međutim, ocenjuje se da bi takve mere mogle da obezbede tek manji deo potrebnih ušteta, te da bez sprovođenja plana ušteta na rashodima za zaposlene i za penzije, nije moguće obezbediti neophodno smanjenje fiskalnog deficita. S druge strane, mere fiskalne konsolidacije bi trebalo da obezbede i nove pokretače privrednog rasta, i to pre svega kroz fiskalno rasterećenje zapošljavanja i povećanje javnih investicija. U tom smislu, **Ekonomsko-poslovni forum Evropskog pokreta u Srbiji ocenjuje da plan fiskalne konsolidacije izrađen od strane Fiskalnog saveta predstavlja sveobuhvatan, teorijski i empirijski utemeljen program koji obezbeđuje realizaciju prethodno pomenutih ciljeva, zbog čega se kreatori ekonomske politike ohrabruju na primenu mera predloženih ovim planom, uz njihovu dalju razradu u saradnji sa predstavnicima stručne, poslovne, akademske i šire društvene zajednice.** Ocenjuje se da bi bez hitnog sprovođenja sistemskih mera snažne fiskalne konsolidacije, postojali značajni rizici ulaska u dužničku krizu u relativno kratkom vremenskom periodu, usled čega bi došlo do snažnog pada proizvodnje, zaposlenosti i zarada, i rasta inflacije, te da bi u tom slučaju konsolidacija bila izvršena refleksno, usled pritiska tržišta, a ne na sistematski osmišljen i upravljan način.

Sprovođenje plana fiskalne konsolidacije stvara pretpostavke za makroekonomsku stabilnost zemlje u narednom periodu, ali ne predstavlja i dovoljan uslov za privredni oporavak. U tom smislu, paralelno sa sprovođenjem ovakvog programa fiskalnih reformi, **neophodno je intenzivno i sistemski raditi na unapređenju investiciono-poslovnog ambijenta u zemlji i stvoriti preduslove za brži privredni rast u narednim godinama, zasnovan na izvozu i investicijama, naročito u visokotehnološke sektore kao nosioce inovacija, koji kreiraju visoku dodatnu vrednost i proizvode robu i usluge namenjene izvozu.** Time bi se stvorile pretpostavke za konačan prelazak sa ekonomije preraspodele na ekonomiju zasnovanu na proizvodnji, što bi omogućilo dugoročno održiv privredni rast zemlje. Međutim, sprovođenje reformi poslovnog ambijenta se ne može posmatrati kao zamena za neophodne fiskalne reforme. Tačnije, bez sprovođenja hitnih fiskalnih reformi, sve druge mere usmerene na podsticanje privrednog rasta će biti neefikasne i nedovoljne, budući da će negativni makroekonomski rizici nadvladati sve pozitivne efekte tih drugih mera.